

A MAGYARORSZÁGI IPARI PARKOK FEJLŐDÉSI PÁLYÁI

(Development Paths of Industrial Parks in Hungary)

KULLMANN ÁDÁM

Magyarországon jelenleg 112 szerveződés rendelkezik ipari park címmel. Köztük vannak olyanok, amelyek több ezer főt foglalkoztató vállalkozásoknak adnak helyet és országos hírnévre tettek szert. Mások a fejlesztés kezdetén állnak, sok esetben egyetlen vállalkozás sem működik a kijelölt területen. De nemcsak az ipari parkok pillanatnyi fejlettsége tér el, hanem a potenciális fejlődési pályájuk is különbözik. A tanulmány ezt kívánja feltárni.

Ipari parkok létrejötte Magyarországon

Az első ipari parkok az átalakulás utáni első években jöttek létre Magyarországon. Győrben az önkormányzat osztrák partnerrel (egy ingatlanfejlesztő és egy bank közös vállalkozásával) kezdett zöldmezős fejlesztésbe. Székesfehérváron a Videoton ipari parkot hozott létre, hogy így tegye lehetővé az együttműködést a nyugati vállalatokkal, illetve az átállást a nyugati piacokra. Ugyanitt a Ford beszállítójaként a városba települt Loranger végezte el egy korábbi katonai terület rekonstrukcióját. Hamarosan további ipari parkok jöttek létre, szintén az ország északnyugati részén, a nagyobb külföldi beruházások körül. Így alakult meg, pl. a Szentgotthárdi és az Esztergomi Ipari Park az Opel illetve a Suzuki gyárát magában foglalva, vagy a Flextronics ipari parkja Sárváron. Az évtized közepén aztán már a nyugati határtól távolabb is megkezdődtek a fejlesztések. A Dél-Dunántúlon a két nagyobb megyeszékhely, Pécs és Kaposvár, Észak-Magyarországon az ipari szerkezetváltással küzdő Ózd, az Alföldön a Budapestről autópályán egy óra alatt elérhető Kecskemét járt az élen.

A kormány 1996-ban kezdte meg az Ipari Park Program előkészítését. A Gazdasági Minisztérium 1997-ben kiírta az első pályázatot az Ipari Park címre, amelyet azóta évente megismételt. Az ipari parkok száma 1997-ben 28, 1998-ban 75, 1999-ben 112 lett a kormányzati szerepvállalás hatására. Az ipari park cím viselője, illetve az ipari parkban működő vállalkozások jogosultak a pályázati rendszerekben valamint a jogszabályokban megfogalmazott feltételek szerint az ipari park minősítéshez kötött támogatások elnyerésére pályázatot benyújtani, illetve preferenciákat igénybe venni. A cím elnyeréséhez többek között megvalósíthatósági tanulmányt és üzleti tervet kell készíteniük a pályázóknak, amely bemutatja, hogy az ötödik év végére az ipari park területén a vállalkozások száma legalább 10, a foglalkoztatottak száma legalább 500 lesz.

Az ipari park nem könnyen meghatározható gyűjtőfogalom, amelyben a termelésre koncentráló szerveződések (a szűken értelmezett ipari parkok) mellett tudományos és technológiai parkok, logisztikai központok is találhatóak (Markó 1999, 4). Az ipari park címmel rendelkező magyarországi szerveződések között is találhatóak ilyenek: pl. a lágymányosi Infopark, a Trans-Sped által üzemeltetett Logisztikai Szolgáltató Központ és Ipari Park Debrecenben. Az országban számos olyan létesítmény is van, amely ipari park-szerűen működik, de az ipari park címet nem pályázta meg. Ismert a móri, a rétsági példa. A továbbiakban mégis az ipari park címmel rendelkező szerveződések vizsgálgjuk, lévén ezekről állnak rendelkezésre rendszerezett adatok (a Gazdasági Minisztérium gyűjtésében).

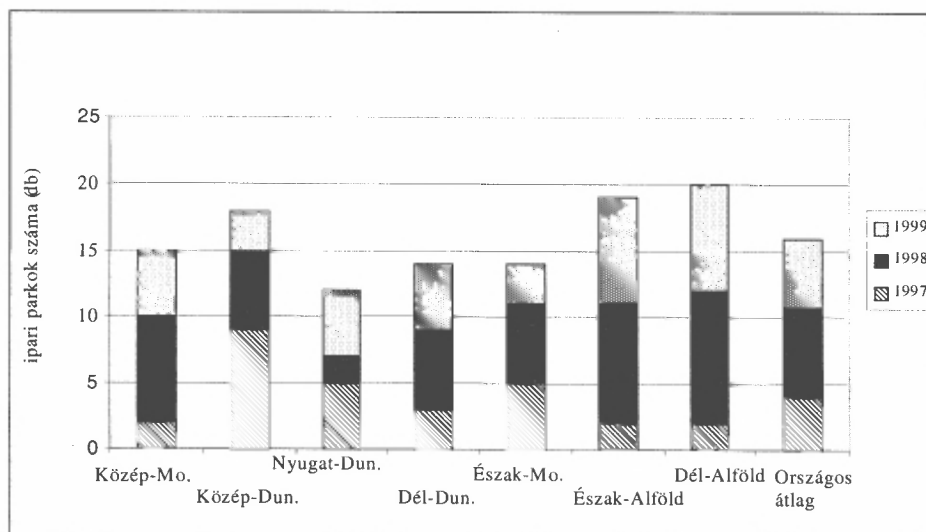
Az ipari parkok elemzése régióként

Az ipari parkok fejlettsége mindenképp az ott működő vállalkozások adataival fejezhető ki. Bár a fejlettség kétségkívül ennél összetettebb fogalom, az ipari park a vállalkozások működési feltételeit hivatott elősegíteni, ezért az ipari park is elsősorban a vállalkozások adataival jellemezhető. A vállalkozások összesített adatai közül tanulmányunkban számukat, foglalkoztatottaik számát, beruházásaik értékét és árbevételüket van módunk bemutatni. A 112 parkról régiók szerinti csoportosításban összesített ábrák készültek.

Az ipari parkok száma

1. ÁBRA

Az ipari parkok száma régióként és a cím elnyerésének éve szerint
(The Number of Industrial Parks by Region and the Year of Winning the Title)

Forrás: Gazdasági Minisztérium 1999.

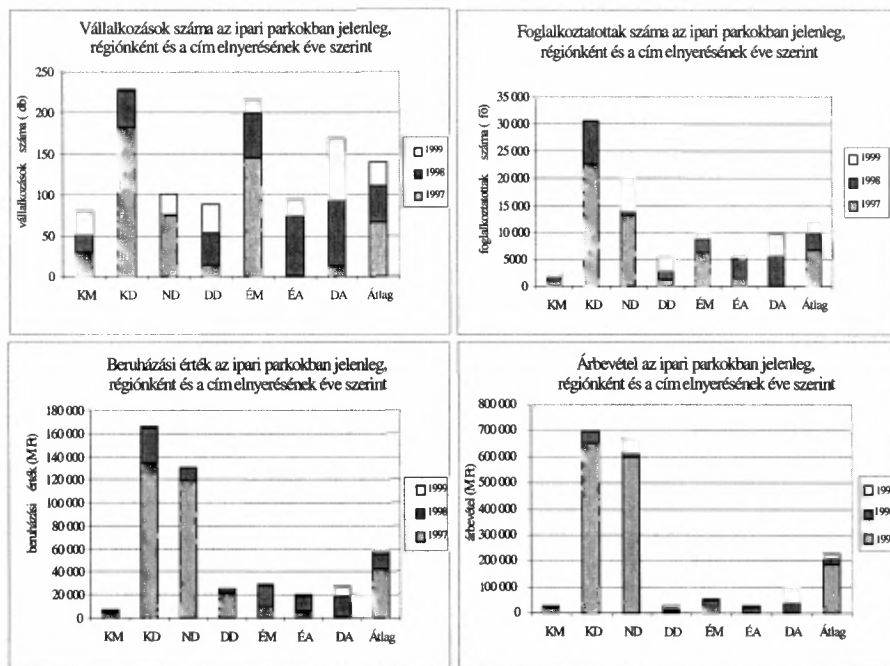
Az első ipari parkok többnyire a Dunántúlon, ezen belül is főleg Közép- és Nyugat-Dunántúlon jöttek létre. Az 1997-es ipari parkok fele ebben a két régióban található. 1999 végére ez az országon belüli egyenlőtlenség a parkok szempontjából nem egyszerűen kiegyenlítődött, hanem a parkok számát tekintve az alföldi régiók még el is hagyták a nagyobb ipari hagyománnyal rendelkező területeket. Úgy tűnik, a kedvezőbb adottságokkal rendelkező területeken kisebb jelentőséget tulajdonítottak az ipari park cím elnyerésének.

Vállalkozások és foglalkoztatottaik száma

A vállalkozások és foglalkoztatottaik száma az ipari parkok esetében fontos jelzőszám, hiszen a parkok lényege, hogy több vállalkozásnak nyújtsanak közös szolgáltatásokat, és az együttműködő vállalkozások körén szinergikus hatás alakuljon ki, illetve munkahelyeket teremtsenek a térség munkavállalói számára.

2. ÁBRA

Az ipari parkokban működő vállalkozások jellemzői (The Characteristics of Firms in Industrial Parks)

Forrás: Gazdasági Minisztérium 1999.

A 2. ábráról leolvashatjuk, hogy 1997-ben többnyire már olyan pályázók nyerték el a címet, akik több működő vállalkozással rendelkeztek, míg a későbbi években jellemzően még a betelepítés előtt álló területek jutottak ipari park címhez. A különbség nemcsak az évek, de a régiók között is megfigyelhető. Kiugró az Észak-magyarországi régió értéke, ami nagyrészt egyetlen ipari parknak köszönhető: a

régió ipari parkjaiban található vállalkozások közel 50%-a az Ózdi Ipari Parkban lelhető fel.

A Közép- és Nyugat-Dunántúl ipari parkjainak alkalmazotti létszáma is többszörösen meghaladja más régiókét. Köszönhető ez mindenekelőtt az 1997-ben címet elnyert, de valójában már az évtized első felében létrehozott ipari parkoknak. Hiába vált egyenletessé azóta az ipari parkok eloszlása az országban, a cím az egyes régiókban lényegesen eltérő szerveződéseket takar.

Beruházási érték és árbevétel

A beruházási érték és az árbevétel szempontjából még inkább nyomasztó a Közép- és Nyugat-Dunántúl illetve az 1997. évi ipari parkok fölénye, mint az előző ábrák alapján. Ráadásul az árbevétel koncentrációja a közép- és nyugat-dunántúli ipari parkokban ma magasabb, mint az ipari park program indulásakor. 1997 óta az ipari parkok számát tekintve kiegyenlítődés figyelhető meg az országban, ugyanakkor az itt működő vállalkozások teljesítménye között bizonyos szempontból tovább nő a különbség.

Az ipari parkok fejlettsége

Az egyes régiókban 12 és 20 között van az ipari parkok száma. A régiónként összesített adatok elfedik az egyes ipari parkok fejlettségét. Természetesen 112 ipari parkot nem tud egyenként kezelni ez a tanulmány, ezért a fejlettség alapján csoportokat képeztünk.

Az ipari parkok „élmezőnyét” (I. csoport) besorolásunkban hét szerveződés alkotja, amelyek a vállalkozások és foglalkoztatottaik számán túl a beruházási érték és az árbevétel alapján emelkednek ki a mezőnyből. Ezek: a Videoton és a Loranger székesfehérvári ipari parkja, valamint a Győri, a Szombathelyi, a Sárvári, a Szentgotthárdi és az Esztergomi Ipari Park. Valamennyi a Dunántúl északi illetve nyugati részén található, és a multinacionális vállalatok már az évtized első felében, a kormány ipari park programja előtt letelepedtek itt. Ezek heten a 112 magyarországi ipari park beruházási értékének közel 60%-át, árbevételének közel 80%-át adják.

A következő (II.) csoportba azok az ipari parkok sorolhatók, amelyek már most teljesítik a vállalkozások és foglalkoztatottaik számában a központilag támasztott feltételeket, miszerint a szerződéskötést követő negyedik évben az ipari parkok vállalkozásainak száma legalább 10, foglalkoztatottainak száma legalább 500 lesz. Az említett hét ipari parkkal együtt 22 ilyen volt 1999 végén. Közülük 19 már a szerződéskötés évében rendelkezett legalább 10 vállalkozással illetve 500 alkalmazottal. Mindössze 4 olyan ipari park van, amely már az Ipari Park cím birtokában jutott el a kritériumok teljesítéséig. Ezek közül is csak egy, Tatabánya ért el jelentős fejlődést (1998-ban vállalkozásainak száma több mint 20-szal, alkalmazottainak száma közel 2000-rel nőtt). Más esetekben szerény mértékű fejlődés is elég volt a

kategória-határ átlépéséhez. Megjegyezzük, hogy ellenpélda is akad: egy ipari parkban a szerződéskötés után csökkent 500 fő alá a foglalkoztatottak száma.

Három további ipari park említhető, amely – bár egyelőre nem rendelkezik 10 vállalkozással – jelentős teljesítmény-javulást mutatott fel a cím elnyerése óta. A lágymányosi Infopark, valamint a Flextronics nyíregyházi és zalaegerszegi ipari parkja egyaránt 1999-re jutott fogadókész állapotba, és néhány nagyvállalat betelepülésével rögtön meghaladták a küszöbként meghatározott 500 fős alkalmazotti létszámot. (Itt érdemes megjegyezni, hogy a Flextronics sárvári ipari parkja is jó évet zárt 1999-ben: több mint ezer fővel nőtt az alkalmazottak száma. Ebben az évben összesen mintegy kilencezer fővel bővült az 1997–98-ban címet elnyert ipari parkok foglalkoztatottainak száma, aminek több mint harmadát adta a Flextronics három ipari parkja.) A lágymányosi, a nyíregyházi és a zalaegerszegi ipari parkkal együtt 26 teljesíti a két kritérium egyikét (12 ipari park rendelkezik 10 vállalkozással, 14 ipari park rendelkezik 500 foglalkoztatottal). Ezek azok az ipari parkok, amelyek viszonylag kis növekedéssel elérhetik a parkszerű működéshez szükséges feltételeket (III. csoport).

Az ipari parkok 30%-ában sem a vállalkozások, sem a foglalkoztatottak száma nem éri el a kritériumot (IV. csoport). További 25% egyáltalán nem rendelkezik működő vállalkozással (V. csoport). Közöttük is megkülönböztethetők azok, ahol még az infrastruktúra kiépítése sem történt meg; ezek a parkok tehát jelenleg még nem alkalmasak vállalkozások fogadására (VI. csoport). Meg kell jegyeznünk, hogy adott esetben olyan ipari parkok is hamar előreléphetnek, ahol pillanatnyilag nincsenek működő vállalkozások. Pl. a Tiszaújvárosi vagy a Dorogi Ipari Park esetében már olyan betelepülő nagyvállalkozásról (Jabil illetve Sanyo) írt a sajtó, amely egymaga teljesíti az 500 fős foglalkoztatotti küszöböt. (Csak zárójelben tesszük hozzá, hogy egy-egy beruházás letelepítéséhez nem feltétlenül szükséges az ipari park fejlesztés.)

Az ipari parkok fejlettsége szerint tehát hat csoport képezhető, amelyek hat egymást követő fejlettségi szintet jelölnek. Igaz, csak kevés ipari park járja végig mind a hat lépcsőt (pl. Győr), mások eleve feljebb kezdik, illetve várhatóan nem érik el a második–harmadik szintet sem.

Területi magyarázó tényezők

Mint azt már a regionális bontásban készült grafikonoknál láhattuk, az ipari parkok fejlődésében jelentős a területi differenciálódás. Az ipari parkok fejlődése egyelőre beruházás-vonzó képességükön múlik, tehát nagyban összefügg a telephely-minőségi tényezőkkel. A beruházók általában számos szempont alapján választják ki a számukra megfelelő helyet. Ezeknek a szempontoknak egy része nehezen mérhető, más része csak egyes beruházók számára fontos. Az alábbiakban három olyan szempontot vizsgálunk meg, amelyek a legtöbb ipari park fejlődését meghatározzák. Ezek: az ipari park nyugat-európai elérhetősége, a település népessége, az adott kistérségben a feldolgozóiparban foglalkoztatottak aránya. Előbbiek-

nek az ország térszerkezetében való meghatározó voltát számos tanulmány igazolta (Nemes Nagy 1998). A feldolgozó-ipari foglalkoztatottak arányának bevonását az indokolja, hogy az ipar speciális igényekkel rendelkezik.

Az ipari parkok fejlettsége nyugat-európai elérhetőségük szerint

A nyugat-európai elérhetőséget az ipari parkból (illetve azokban a kistérségekben, ahol nincs ipari park, a kistérség központjából) Bécs eléréséhez szükséges idővel jellemeztük, amit egy térinformatikai szoftver állított elő. Bécs gyakorlatilag tesszöleges nyugat-európai várossal helyettesíthető volna a vizsgálatban.

1. TÁBLÁZAT

*Az ipari parkok fejlettsége nyugat-európai elérhetőségük szerint
(Development Level of Industrial Parks According
to the Western European Accessibility)*

Elérhetőség (perc)	Kistérségek száma (A)	Ipari par- kok száma (B)	Ipari parkok aránya (B/A)	Érett ipari parkok száma (C)	Érett ipari parkok aránya (C/A)
60–135	13	6	46%	3	23%
135–210	39	24	62%	8	21%
210–285	47	26	55%	4	9%
285–360	35	21	60%	4	11%
360–435	16	10	63%	1	6%
<i>Összesen</i>		87		20	

Megjegyzés: az „ipari parkok száma” és „az ipari parkok aránya” az ipari parkkal rendelkező kistérségek számát és arányát jelöli. Hasonlóan az „érett ipari parkok száma, aránya” az érett, vagyis a minisztériumi kritériumokat teljesítő ipari parkkal rendelkező kistérségek számát, arányát jelöli.

Forrás: Gazdasági Minisztérium 1999.

Az 1. táblázat szerint két fő csoport határozható meg az ország nyugati határához mért távolság alapján. Az egyik csoportba azok a kistérségek sorolhatók, amelyek 210 percnél közelebb találhatóak, a másik fő csoportban pedig azok vannak, amelyek ennél messzebb fekszenek. A 210 perces határnál (amit a Nagykanizsa–Kecskemét–Hatvan vonal jelöl) jelentősen csökken a sikeres ipari parkok aránya.

Az ipari parkok regionális elhelyezkedése szorosan összefügg az alapítás időpontjával. Míg 1997-ig az ipari parkok elsősorban a Dunántúl északi részén jelentek meg, addig mára a gyenge nyugat-európai elérhetőséggel (és a feldolgozóipari hagyományok hiányával) jellemezhető alföldi térségek rendelkeznek a legtöbb ipari parkkal. Egy érdekes példa: az 1996-ban elkészült Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei fejlesztési program egy ipari park létesítését tűzte ki célul a megyeszékhelyen, nem is a gazdaság vagy az infrastruktúra fejlesztéséhez kötődően, hanem a megye külső megítélésének javítása érdekében – két évvel később hét ipari parkot jelöltek ki a megyében.

Az ipari parkok fejlettsége a település népességszáma szerint

A népességszám szerint vizsgálva az ipari parkokat kirajzolódik a folyamat, miszerint az ipari parkok számának növekedésével egyre kisebb települések jutottak ipari park címhez. Míg az 1997-ben címet kapott ipari parkok fele a 30 ezer főnél nagyobb népességszámú településeken található, addig az 1998–99-es pályázati körökön sikeres szerveződések négyötöde már ennél kisebb településekre esik.

Az ipari parkok általában a népesebb városokban lehetnek sikeresek, hiszen itt koncentrálnak azok a gazdasági és lakossági szolgáltatások, amelyek a vállalkozások működéséhez illetve a menedzserek komfortjához nélkülözhetetlenek.

2. TÁBLÁZAT

Az ipari parkok fejlettsége a település népességszáma szerint
(Development Level of Industrial Parks According to the Population of the Settlements)

Népesség	Települések száma (A)	Ipari parkok száma (B)	Ipari parkok aránya (B/A)	Érett ipari parkok száma (C)	Érett ipari parkok aránya (C/A)
Budapest	1	1	100%	0	0%
100–300e fő	8	8	100%	4	50%
50–100e fő	12	11	92%	4	33%
30–50e fő	18	13	72%	3	17%
20–30e fő	25	13	52%	3	12%
15–20e fő	27	13	48%	2	7%
10–15e fő	50	13	26%	1	2%
5–10e fő	138	16	12%	2	1%
0–5e fő	2852	12	0%	1	0%
<i>Összesen</i>		<i>100</i>		<i>20</i>	

Megjegyzés: az „ipari parkok száma” és „az ipari parkok aránya” az ipari parkkal rendelkező települések számát és arányát jelöli. Hasonlóan az „érett ipari parkok száma, aránya” az érett, vagyis a minisztériumi kritériumokat teljesítő ipari parkkal rendelkező települések számát, arányát jelöli.

Forrás: Gazdasági Minisztérium 1999.

A 2. táblázat utolsó oszlopa egyértelműen igazolja a népességszám és az ipari park eredményessége közötti összefüggést. A sajátos helyzetű Budapest kivételével az egyre nagyobb népességű települések csoportjában egyre magasabb a fejlett ipari parkkal rendelkező települések aránya. (Néhány ipari park – pl. Sajóbábony, Alsózsolca – egy-egy nagyváros szomszédságában fekvő kisebb településen található. Ezeknél meggondolandó, hogy melyik település népességszámát szerepeltessük. Az ilyen esetek száma ugyanakkor alacsony, ezért a trendet nem befolyásolják.)

Az ipari parkok fejlettsége a kistérség feldolgozó-ipari foglalkoztatottainak aránya szerint

A 3. táblázat kategóriái a feldolgozóiparban dolgozók ezer lakosra jutó aránya alapján lettek felállítva. Jól látható, hogy az ipari parkok annál inkább elérték a minisztériumi kritériumokat, minél magasabb a kistérségben a feldolgozóiparban

dolgozók aránya. Az összefüggés nem egyértelmű: az ipari park sikerének következménye avagy záloga-e a feldolgozó-ipari foglalkoztatottak magas aránya. Véleményünk szerint az ipari parkok sikeréhez szükséges a feldolgozó-ipari foglalkoztatottak viszonylag magas aránya, mert a betelepülők számára ők jelenthetik a potenciális munkaerőt, míg pl. a mezőgazdaságban, kohászatban dolgozók nem.

A három szempont egyesíthető, pl. az ipari parkok egyes szempontok szerinti sorszámának összegzésével. Az így kapott érték alapján nevezhetjük kedvezőnek vagy kedvezőtlennek az ipari park településének helyzetét.

3. TÁBLÁZAT

Az ipari parkok fejlettsége a kistérség feldolgozó-ipari foglalkoztatottainak aránya szerint

(Development Level of Industrial Parks According to the Share of Employees in the Processing Industry)

Feld. fogl. 1000 lakosra jutó aránya	Kistérségek száma (A)	Ipari parkok száma (B)	Ipari parkok aránya (B/A)	Érett ipari parkok száma (C)	Érett ipari parkok aránya (C/A)
190–135	9	7	78%	5	56%
135–105	11	9	82%	3	27%
105–75	26	17	65%	4	15%
75–45	53	36	68%	8	15%
45–15	50	18	36%	0	0%
<i>Összesen</i>		87		20	

Megjegyzés: az „ipari parkok száma” és „az ipari parkok aránya” az ipari parkkal rendelkező kistérségek számát és arányát jelöli. Hasonlóan az „érett ipari parkok száma, aránya” az érett, vagyis a minisztériumi kritériumokat teljesítő ipari parkkal rendelkező kistérségek számát, arányát jelöli.

Forrás: Gazdasági Minisztérium 1999.

Az ipari parkok csoportosítása

A bemutatott kétféle csoportosítási mód – vagyis az ipari parkok fejlettsége és a területi magyarázó tényezők – szerint egy keresztábra szerkeszthető, amelyben elhelyezhető valamennyi ipari park (4. táblázat). Megfigyelhetjük, hogy a leginkább fejlett ipari parkok a legkedvezőbb háttérrel rendelkező területeken vannak, bár a legkedvezőbb helyzetű területeken sem csak fejlett ipari parkok találhatók. Fontos észrevenni, hogy a kedvezőtlen háttérrel rendelkező térségekben jelenleg nincs olyan ipari park, amely egyszerre 10 vállalkozással és 500 foglalkoztatottal rendelkezne, ugyanakkor alacsony a működő vállalkozások nélküli ipari parkok aránya is közöttük. Kijelenthetjük, hogy eredményes ipari parkot nehéz megfelelő háttér nélkül létrehozni, ám önmagában a kitűnő háttér sem garancia arra, hogy jól működő ipari park fog kialakulni. A táblázat alapján levonhatjuk azt a következtetést, hogy az ipari park háttereként szolgáló térség erőteljesen behatárolja a parkok növekedési lehetőségeit, így a kedvezőtlenebb térségekben lévő ipari parkok más fejlődési pályát tudnak bejárni.

4. TÁBLÁZAT

Az ipari parkok jelenlegi fejlettsége (az infrastruktúra kiépítettsége és a vállalkozások adatai szerint)
(Current Development Level of Industrial Parks – According to the Development of Infrastructure and the Data of Firms)

A települések gazdasági potenciálja (népszámszám, földolgozóipari, elérhetőség szerint)						
	I	II	III	IV	V	VI
kedvező	Esztergom Győr Sárvár Szentgotthárd Székesfehérvár Sóstó Székesfehérvár Videoton Szombathely	Celldömök Eger Kecskemét Kecskemét Heliport Pápa Tatabánya	Ajka Budárs Mosonmagyaróvár Nagykanizsa Székesfehérvár Alba Veszprém Bakony Veszprém Videoton Zalaegerszeg	Dunaújváros Kecskemét Kész Komárom Salgótarján Várpalota Palota Zalaegerszeg Ganz	Sopron	Szolnok Várpalota
közepes		Balatonfüzö Hatvan Kaposvár Videoton Miskolc Mohács Ózd Sátoraljaújhely Szentés Tököl	Csongrád Dunaföldvár Gyula Hódmezővásárhely Jászfényszaru Nyíregyháza Órosháza Oroszlány Pécs Szentendre Törökszentmiklós	Abasár Bicske Debrecen LSzK Fót Gyomaendrőd Kaposvár Keleti Kazincbarcika BC Kazincbarcika Kiskunhalas Kiskunmajsa Komló Kunszentmiklós Paks Páty Simontornya Szeged Szekszárd Tiszaújváros	Almásfüzitő Balassagyarmat Cegléd Debrecen RIIP Dorog Kalocsa Nagyatád Márcali Ráckeve Rédics	Békéscsaba Debrecen Agrár Dombóvár Dunavarsány Karcag Martfű Mezőtúr Makó Pécel Százhalombatta Ujhartyán Vecsés
kedvezőtlen			Alsószolca Berettyóújfalu Mátészalka Mezőhegyes Nyírbátor Sarkad Tusná	Barcs Boly Bugyi Csenger Letenye Mórahalom Sajóbábony Szegehalom Széksző Záhony	Fehérgyarmat	Kunszentmárton Polgár

Vállalkozási övezetben illetve kiemelt térségben lévő ipari parkok

Agazati karakterrel rendelkező ipari parkok
Forrás: Gazdasági Minisztérium 1999.

Végül a 4. táblázatban – az ipari parkok egyediségét hangsúlyozandó – dőlt betűvel jelöltük meg azokat az ipari parkokat, amelyek ágazati specializációval rendelkeznek, aláhúzással pedig azokat, amelyek a munkanélküliségi ráta alapján meghatározott, a vállalkozási övezetekkel azonos kedvezményeket élvező kiemelt térségekben találhatók. Utóbbiak – nyilván nem véletlenül – mindenekelőtt a kedvezőtlen helyzetű településeken találhatók. Ezeknek az ipari parkoknak a létrehozását a rászorultság indokolhatja.

Irodalom

Markó I. (1999) *Az ipari parkok információs rendszere*. Budapest, PROMEI.

Nemes Nagy J. (1998) *A földrajzi helyzet szerepe a regionális tagoltságban. Munkaerőpiac és regionalitás az átmenet időszakában.* – Fazekas K. (szerk.), Budapest, MTA KTI, 147–167. o.

DEVELOPMENT PATHS OF INDUSTRIAL PARKS IN HUNGARY

ÁDÁM KULLMANN

The first industrial parks were established right after the transition in Northern Transdanubia. Seeing their success, the government launched its Industrial Park Programme in 1997. Up to 1999, 112 organisations were awarded the title 'Industrial Park-' All of them have a business plan which plan to locate at least 10 companies with 500 employees altogether in 5 years.

Industrial parks differ in current stage of development. 7 of them account for close to 60% of the total investments carried out by companies in industrial parks. Further 15 also fulfil the criteria having 10 companies and 500 employees. On the other hand, the number of 'empty' industrial parks is 28.

The development of the industrial parks is determined by regional characteristics, like Western European accessibility, number of population, rate of employees in manufacturing. Most developed industrial parks can be found exclusively in most favoured regions.